

УДК 624

к.т.н., професор Корнієнко М.В.,
к.т.н., доцент Котова Т.В., Ндінга М.Р.,
Київський національний університет будівництва і архітектури

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РІЗНИХ ТИПІВ ҐРУНТІВ В РЕСПУБЛІЦІ КОНГО (БРАЗЗАВІЛЬ)

Розглянуто геологічну будову країни, показано корисні копалини Республіки Конго гідрогеологію ґрунтів та рослинність.

Ключові слова: карбонатно-теригенні відклади, синекліз, мезозойські періокеанічні западини, рельєф, улоговина, латерит

Конго (Республіка Конго) (фр. Republique du Congo) — країна на заході центральної Африки, в нижній течії річки Конго. На південному заході омивається водами Атлантичного океану. Межує на півночі із Камеруном і Центральною Африкою, на сході і півдні з Демократичною Республікою Конго, на півдні із Анголою та на заході — із Габоном [1-3]. Площа країни становить 342 тис. км² Столиця — місто Браззавіль.

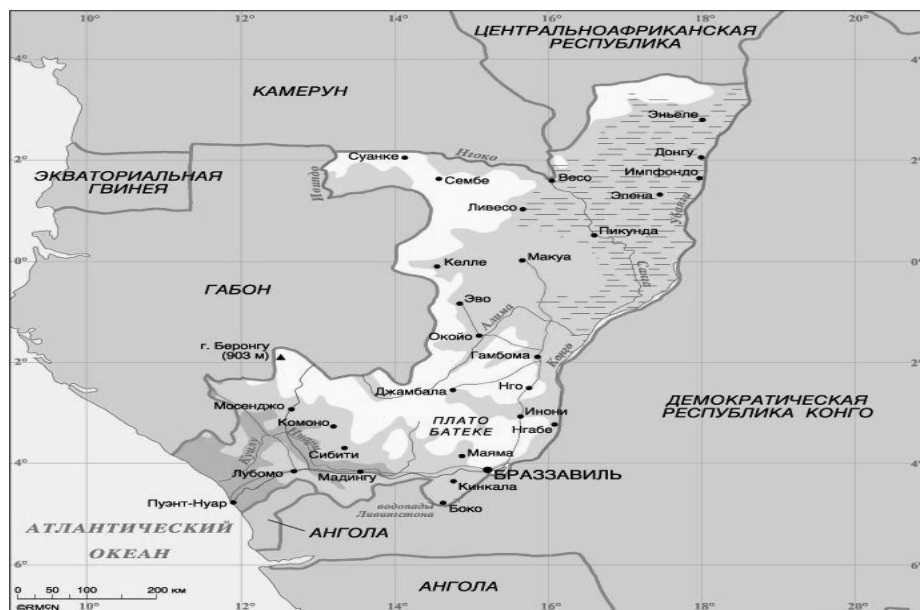

Рис. 1. Адміністративний поділ Республіки Конго

Геологія Республіки Конго

Територія Республіки Конго розташована в центральній частині Африканської платформи. Кристалічний фундамент представлений гранітованими серіями двослюдяних гнейсів, кристалічних сланців, кварцитів і амфіболітів з великими полями граніто-гнейсів архейської доби, а також кварцитами, сланцями і амфіболітами ниж. протерозою, локально

мігматизованими і метаморфізованими до гнейсів, прорваними тілами гранітів, кварцових порфірів і пегматитів. Породи фундаменту виходять на поверхню в масивах Майомбе на заході країни, Шайю в центр. частині К. і Півн.-Габонському на кордоні з Камеруном. Вздовж східного краю масиву Майомбе протягається пізньопротерозойський авлакоген Зах. Конго, виконаний слабкометаморфізованими теригенними відкладами надсерії Бамба і залеглими вище карбонатно-теригенними відкладами з двома потужними горизонтами тилітів надсерії Зах. Конго.

Інтенсивність складчастості порід авлакогену зростає на захід, де спостерігаються насуви, спрямовані на схід. До порід надсерії Зах. Конго приурочені родов. руд свинцю, цинку та міді, а також непромислова сингенетична сульфідна мінералізація стратиформного типу. На півн.-заході країни розвинені пологі шари протерозойських кварцитів, пісковики, вапняки, сланці і конгломерати серії Сембе-Уесо, прорвані згідними тілами протерозойських долеритів і гранітів. Центр. і півн. частини К. займає синекліза Конго, виконана крейдовими континентальними аргілітами і пісковиками, палеоцен-плейстоценовим строкатокольоровим супіском і пісковиками, сучасними алювіальними відкладами.

У періокеанічній западині Ниж. Конго поширені соленосні, мергелисто-вапнякові і теригенні відклади крейди, гравійно-піщано-глинисті відклади пліоцену і плейстоцену, сучасні алювіальні та пляжні піски. Тут локалізуються родов. нафти і природного газу, калійних солей, фосфоритів, бітумінозних пісковиків і асфальтитів. До порід осадового чохла приурочені також розсипні родов. і рудопрояви золота, олова, вольфраму, тантало-ніобатів і алмазів [4].

Гідрогеологія Республіки Конго.

На тер. Республіки Конго виділяються гідрогеологічні області синеклізи Конго, мезозойської періокеанічної западини і гірської складчастої області, що їх розділяє. У межах синеклізи Конго обводненість порід нерівномірна. Серед сучасних алювіальних відкладів переважає глинистий матеріал, чим зумовлена заболоченість території. Грунтові води маломінералізовані, збагачені органічною речовиною і залізом, вимагають попереднього очищення. Значною обводненістю (дебіти колодязів досягають 10 л/с) і високою якістю води відрізняються лише грубозернисті відклади древніх терас в долині р. Убанги.

Глибокі комплекси відкладів мезозою-кайнозою в межах періокеанічного прогину містять термальні висококонцентровані розсоли, збагачені бромом та ін. мікрокомпонентами, що пов'язано з розвитком в розрізі потужних товщ евапоритів. У прибережних р-нах в пісках пліоцен-плейстоцену формуються лінзи прісних ґрунтових вод. Води високої якості розвинені також в алювії р. Квілу. В гірсько-складчастій області метаморфічні і магматичні утворення

характеризуються розвитком ґрунтових тріщинних, тріщинно-жильних і тріщинно-карстових вод. Коеф. фільтрації 2,5-14,9 м/добу.

Синеклізі відповідає западина Конго (Рис.2), яка має діаметр приблизно 1 000 км. Навколо западини обмежена височинами. Рельєф характеризується ярусною будовою. Найнижчий (300–400 м) та молодий ярус утворює широкі, в основному заболочені заплавні долини численних річок, які зливаються в центральній частині в єдину пласку, періодично затоплену, алювіальну рівнину. Вище прослідковується декілька рівнів терас та терасоподібне плато, що піднімається до крайових плоскогір'їв висотою понад 500 м на півночі та заході, понад 1 000 м на півдні та сході.

Рис.2. Фізична карта западини

Геологічна будова, корисні копалини

На території країни, на заході та в центральній частині, виділяються кристалічні масиви Майомбе та Шаю, складені гранітами та гнейсами архейської ери, які перекриті сланцями та кварцитами нижнього протерозою. З цими масивами пов'язані родовища залізної руди та кайнозойські розсипи, які містять золото, олово, вольфрам, тантал, ніобій та алмази. Зім'яті в пологі складки верхньопротерозойські карбонатно-теригенні відклади утворюють на південному заході накладений прогиб западини Конго, до якого приурочені мідно-свинцево-цинкові родовища, а на північному заході — дрібні грабени, накладені на масив Шаю. Мезозойські соленосні карбонатно-теригенні та кайнозойські теригенні відклади приурочені на заході до періокеанічної западини Конго (калійні солі, фосфорити, бітумінозні піщаники, нафта, природний газ), на північному сході — до западини Конго.

З корисних копалин найбільшого значення мають комплексні руди свинцю, міді та цинку, загальні запаси яких відповідно становлять 500, 180 та 100 тис. т в перерахунку на метал (1981). Найбільші родовища

розташовані на південному заході країни (Янга-Кубенса, Дженгіле, Мфуаті). Промислові запаси нафти становлять 100 млн т, природного газу — 28 млрд м³ (1982). Найбільше нафтогазоносне родовище — Емерод, знаходиться на шельфі Атлантичного океану. Загальні запаси залізних руд оцінюються в 200—500 млн.т (1981; родовище Занага на північний захід від столиці). Надра країни багаті калійними солями, за прогнозними ресурсами (кілька трільйонів тон) яких Республіка Конго посідає одне з перших місць у світі. В країні є невеликі родовища бітумінозних піщаників, фосфоритів, золота, алмазів, руд олова, вольфрама, тантала та ніобію [5].

У рослинному світі переважають вологі тропічні ліси з цінними породами дерев (лімба, окуме) на червоно-жовтих фералітних ґрунтах. У западині Конго вони періодично затоплюються та заболочуються на латеритно-глієвих ґрунтах (Рис.3).

Рис.3. Латерит

Список використаної літератури

1. Країни Африки / Упорядник Соломейко В.І. – М., 2005.
2. Країни світу. Словник-довідник з соціальної та економічної географії. – К., 2002.
3. Країни та народи світу. – М., 1996.
4. Радченко Г.Ф., Олейников И.Н. Народная Республика Конго. М., 1975.
5. Народная Республика Конго. Справочник. М., 1977.

Аннотация:

Рассмотрены геологическое строение страны Конго, показано полезные ископаемые Республики Конго гидрогеологии грунтов и растительности.

Abstract:

We consider the geological structure of the country shown minerals Republic of Congo hydrogeology of soils and vegetation.